

VIENERI METAI MOKSLO IR STUDIJŲ SISTEMOS REFORMAI

NUVEIKTI DARBAI – BŪSIMI ŽINGSNIAI

2010 m. gegužės 12 d.

PAGRINDINIAI NUVEIKTI DARBAI:

- ✘** Visa apimtimi finansuojamos studijos
- ✘** Garantuojamas studijų socialinis prieinamumas
- ✘** Sukurtos ir stiprinamos paskatos studijų kokybei rasti
- ✘** Aukštosios mokyklos įgyja visavertę autonomiją
- ✘** Lietuvos mokslas orientuojamas į tarptautinę kokybę
- ✘** Integruoti mokslo, studijų ir verslo centrai (slėniai) – šiuolaikinių technologijų proveržiui

**PAGRINDINĖS REFORMINĖS NUOSTATOS
MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYME**

- **Studijų kokybė.** Įvesti visą kompleksą priemonių, padėsiančių kelti studijų kokybę, gerinti aukštojo mokslo sąsają su darbo rinka, pasiekti aukštojo mokslo atskaitomybės visuomenei ir tarptautinio konkurencingumo: vartotojo pasirinkimo ir paslaugos teikėjo konkurencijos principai, parama geriausiems, mokslo ir studijų veiklos viešumo ir atskaitomybės prievolė, vidinės ir išorinės aukštojo mokslo kokybės sistemos plėtojimas;
- **Studijų prieinamumas.** Sukurti sąlygas gauti paskolas pragyvenimo išlaidoms padengti, gauti solidžias skatinamąsias stipendijas; teikti socialinę paramą tiems, kuriems labiausiai jos reikia.
- **Mokslo kokybė.** Sustiprinti mokslo programinio-konkursinio finansavimo sistemą išplėtojant Lietuvos mokslo tarybos funkcijas – taip siekiant didesnio mokslinės veiklos tikslingumo, ryšio su visuomenės ir ūkio poreikiais, mokslinių tyrimų kokybės augimo. Pakeisti mokslo veiklos rezultatų vertinimo ir finansavimo principus labiau pabrėžiant kokybinį vertinimą, derinant ilgalaikį bazinį su konkurenciniu programiniu-konkursiniu finansavimu.
- **Aukštųjų mokyklų autonomija ir atskaitomybė visuomenei.** Išplėsti aukštųjų mokyklų autonomiją ir pagerinti jų valdymą perduodant joms turto disponavimo teises ir padidinant aukštųjų mokyklų tarybų vaidmenį – taip bus didinama aukštosios mokyklos atsakomybė už savo veiklos rezultatus, tarybose dalyvaujant socialiniams partneriams;
- **Mokslo institucijų sistema.** Pertvarkyti mokslo institutų sistemą suvienodinant jų juridinį statusą, keičiant valdymą ir išgryninant funkciją – šiuo būdu bus konsoliduoti šalies mokslo išteklių ir pasiekta artesnės mokslo ir verslo, visuomenės sąsajos;
- **Steigti integruotus mokslo, studijų ir verslo centrus (slėnius)** stiprinant mokslo sąsajas su studijomis, o mokslo ir studijų – su šalies ūkio, visuomenės, darbo rinkos poreikiais;

PER METUS ATLIKTI PAGRINDINIAI DARBAI, ĮGYVENDINANT MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO SIEKIUS

Iki 2009 m. pabaigos priimti 84 poįstatyminiai teisės aktai:

47 Vyriausybės nutarimai
29 ministro įsakymai

REFORMA PAGRĮSTA REALIOMIS INVESTICIJOMIS:

ES SF lėšos naudojamos reformos tikslams siekti
Koreguotos ankstesnės ES struktūrinių fondų programos,
siekiant jas nukreipti mokslo ir studijų reformos tikslams
siekti.

Biudžeto lėšos mokslui ir studijoms (matuojant nuo
BVP) išaugo

Svarbiausi poįstatyminiai teisės aktai

- ✓ Valstybės paskolų ir valstybės remiamų paskolų studentams suteikimo, administravimo ir grąžinimo tvarkos aprašas;
- ✓ Aukštojo mokslo tarybos nuostatai;
- ✓ Valstybės paskolų ir valstybės remiamų paskolų tvarka
- ✓ Asmens, kurio studijos yra valstybės finansuojamos, studijų programos keitimo toje pačioje studijų srityje tvarkos aprašas;
- ✓ Studijų sričių ir krypčių, pagal kurias vyksta studijos aukštosiose mokyklose, sąrašas ir kvalifikacinių laipsnių sąrašas;
- ✓ Socialinių stipendijų aukštųjų mokyklų studentams skyrimo ir administravimo tvarkos aprašas;
- ✓ LR valstybės biudžeto lėšų skyrimas valstybinių aukštųjų mokyklų studentų skatinamosioms stipendijoms, tikslinių skatinamųjų išmokų skyrimo ir paramos studijų kainai padengti teikimo;
- ✓ Leidimo vykdyti studijas ir (ar) su studijomis susijusią veiklą išdavimo tvarka ir nauja Paraiškos dokumentų leidimui gauti vertinimo tvarka;
- ✓ Studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarka;
- ✓ Rekomendacijos antrosios pakopos studentų papildomoms praktikoms

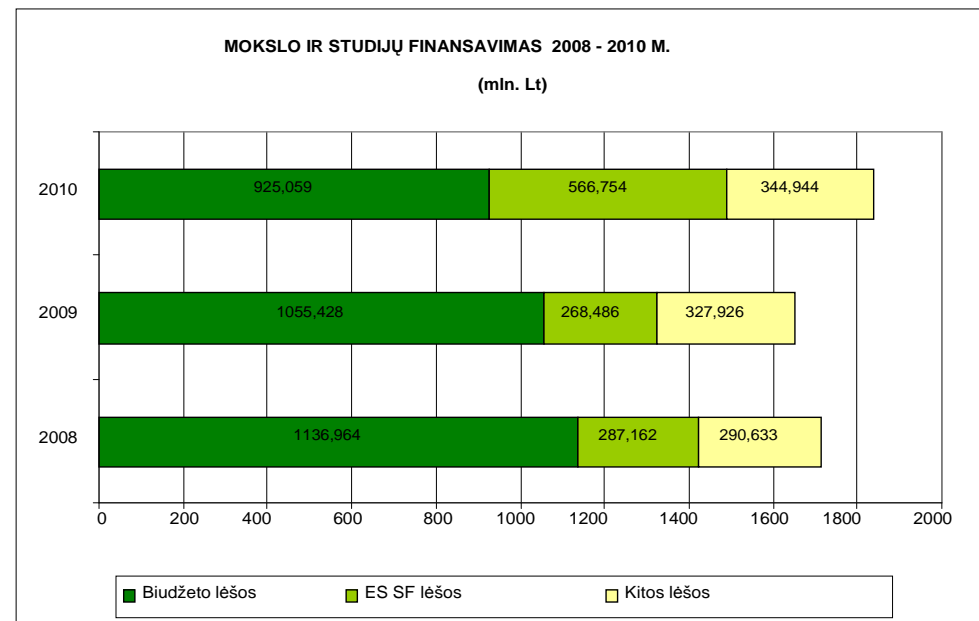
DIDINAMAS FINANSAVIMAS MOKSLUI IR STUDIJOMS

Mokslui ir studijoms 2010 m. iš viso numatyta 1,84 mlrd. Lt – 185 mln. Lt (11,2 proc.) daugiau nei 2009 m.

Valstybės biudžeto asignavimai mokslui ir studijoms sudaro 2,2 proc. nuo BVP (2009 metais sudarė 1,81 proc. nuo BVP):

- ES ir bendrojo finansavimo lėšos (566,8 mln. Lt) didėja 298,3 mln. Lt (arba 2,1 karto);
- specialiųjų programų lėšos (344,9 mln. Lt) didėja 17 mln. Lt (arba 5,2 proc.);
- kitos valstybės biudžeto lėšos (925,1 mln. Lt) mažėja 130,4 mln. Lt (arba 12,4 proc.).

Didėja švietimui bendrai tenkanti bendrojo vidaus produkto (BVP) dalis. 2009 m. ji sudaro 7,35 proc., 2010 m. – 7,9 proc. BVP.

3

- Biudžetinio finansavimo mažėjimas mokslui ir studijoms yra proporcingai mažesnis nei kituose sektoriuose.
- **Bendro finansavimo mokslui ir studijoms augimą lemia daugiau nei dvigubai išaugusi ES struktūrinių fondų parama.**

SIEKIAMA DIDESNIO AIŠKUMO IR SKAIDRUMO STUDIJŲ IR MOKSLO PROCESĖ

- TIKSLINAMA PRIĖMIMO Į AUKŠTĄSIAS MOKYKLAS TVARKA
- KOREGUOJAMA IŠORINĖ STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO SISTEMA
- KURIAMA AUKŠTŲJŲ MOKYKLŲ VERTINIMO TVARKA

Patvirtinti Studijų kokybės vertinimo centro nuostatai ir sudaryta Studijų kokybės vertinimo centro taryba:

- Studijų kokybės vertinimo centras vertina ir akredituoja studijų programas; atlieka aukštųjų mokyklų, užsienio aukštųjų mokyklų išorinį veiklos vertinimą ir kitas veiklas
- Studijų kokybės vertinimo centro taryba yra kolegialus valdymo organas. Taryba skelbia konkursą Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus pareigoms eiti.

Šių metų gegužės mėn. išrinktas naujas Studijų kokybės vertinimo centro vadovas profesorius Arūnas Grebliauskas

LR Seimas ketina patvirtinti akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatus

- Kontrolieriaus darbas padės apginti nukentėjusiųjų dėl intelektualinės nuosavybės vagysčių teises bei tyrimais išsklaidys įtarimus dėl esamų ar menamų nesąžiningumo atvejų
- Kontrolieriaus darbas pačias aukštąsias mokyklas paskatins daugiau dėmesio kreipti sąžiningumo kultūrai kurti

Rengiama Aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo tvarka numato didžiausią dėmesį skirti pačios aukštosios mokyklos vidinio kokybės vertinimo priemonių efektyvumui.

SUKURTOS BENDROS VISIEMS VIENODOS IR AIŠKIOS VEIKIMO IR KONKURAVIMO TAISYKLĖS

aukštosios mokyklos, mokslinių tyrimų institutai, mokslininkai ir dėstytojai bei studentai turi tvirtą pagrindą labiau pasitikėti kuriama sistema

VISA APIMTIMI FINANSUOJAMOS STUDIJOS GERIAUSIEMS

2009 m. priėmimas atskleidė:

- Į geriausias studijų programas įstojo daugiau studentų
- Atsirado galimybė gauti valstybės finansavimą stojant į privačių aukštųjų mokyklų geriausios kokybės programas

2009 m. priėmimo statistika – didesnis studijų priėmimas

Į aukštąsias mokyklas įstojo 36 374 studentai: 23 538 universitetuose ir 12 836 kolegijose.

Valstybė visa reikiama suma finansuos 20 891 pirmakursių studijas: 11 589 universitetuose ir 9 302 kolegijose. Į mokamas vietas įstojo 15 483: 11 949 universitetuose ir 3 534 kolegijose.

2009-05-19 – 2009-07-18 laikotarpiu prašymus pateikė ir brandos atestatus pristatė bei priėmimo dalyvavo 37 010. Įregistruota prašymų iš viso 37 408, tačiau 1,06 % stojančiųjų atestatų nepristatė (ankstesniais metais tokių būdavo du kartus daugiau) ir iš konkurso pasitraukė. Iš jų tik universitetines programas pasirinko 13 977, tik kolegines programas – 7 739 stojantieji.

Visi pageidavimai į universitetus sudarė 63,6 %, į kolegijas – 36,4 %.

- **DAUGIAU KAIP KAS ANTRAS STOJANTYSIS GAVO VALSTYBĖS FINANSAVIMĄ STUDIJOMS**
- **VIENA PIRMAKURSIO STUDIJŲ VIETA UNIVERSIETTUOSE BUVO FINANSUOTA DVIGUBAI DAUGIAU NEI 2008 M.**

GARANTUOTAS STUDIJŲ PRIEINAMUMAS

Valstybinis mokslo ir studijų fondas pertvarkytas į **Valstybinį studijų fondą:**

- perima dalį stipendijų administravimo funkcijų iš aukštųjų mokyklų
- administruoja valstybės remiamas paskolas
- numatoma, kad Fondas ateityje atliks ir kitas su studijų prieinamumu susijusias veiklas

Siekiamybė –

- beprocentinės ar labai mažos palūkanos, dotuojamos valstybės
- paskolos gražinimas tiesiogiai siejamas su baigusiojo pajamomis

Sukurta valstybės remiamų paskolų studentams sistema

Valstybės remiamas paskolas gali gauti valstybinių ir nevalstybinių aukštųjų mokyklų studentai:

- sumokėti studijų kainą;
- padengti gyvenimo išlaidas (šios paskolos dydis išaugo trečdaliu);
- dalinėms studijoms užsienyje.

2009 m. valstybė garantavo **studentų paskoloms 100 mln. Lt** (2010 m. numatoma garantuoti 150 mln. Lt)

2009 m. 4583 studentai pasirašė paskolos sutartis su atrinktais 5 bankais už 22,5 mln. Lt. Iš jų:

- studijų kainai – 2433 sutartys;
- gyvenimo išlaidoms – 2120 sutarčių;
- dalinėms studijoms užsienyje – 30 sutarčių.

Pasirašytų paskolų skaičius litais yra 3519 (76,7 %), eurais – 1068 (23,3 %).

Mažėjant Viliborui paskolos litais šiais metais turėtų **neviršyti 5 %.**

Palūkanos mažės ir anksčiau pasirašiusiems sutartis, jas naujai tvirtinant

Socialiai remtiniems baigusiesiems **atidedama paskolos gražinimo pradžia**

Išplėstas socialinių stipendijų gavėjų ratas

Nuo 2010 m. socialines stipendijas gali gauti studentai:

- valstybinių ir nevalstybinių aukštųjų mokyklų;
- ir valstybės finansuojami, ir mokamose studijų vietose studijuojantys.

Socialinės stipendijos dydis nebuvo sumažintas ir išliko 3 bazinės socialinės išmokos (BSI) arba 390 lt. per mėn. Viso socialinėms stipendijoms numatyta 59,3 mln. lt., nemažinant socialinių stipendijų fondo

Socialinės stipendijos skiriamos studentams kurie:

- yra iš nepasiturinčių šeimų ar vieni gyvenantys asmenys, turintys teisę gauti arba gaunantys socialinę pašalpą pagal Lietuvos Respublikos pinigines socialinės paramos nepasiturinčioms šeimoms ir vieniems gyvenantiems asmenims įstatymą;
- turi teisės aktų nustatyta tvarka nustatytą 45 procentų ar mažesni darbingumo lygį arba sunkų ar vidutinį neįgalumo lygį;
- iki pilnametystės įstatymų nustatyta tvarka buvo nustatyta globa (rūpyba) arba jų tėvai (turėtas vienintelis iš tėvų) yra mirę.

2010 m. Ministerijai sukūrus Studentų registrą socialinių stipendijų administravimą iš aukštųjų mokyklų pilnai perims Valstybinis studijų fondas (nuo 2011 m.).

Aukštosios mokyklos nebevykdys joms nebūdingų funkcijų

I aukštąsias mokyklas, valstybės finansuojamas įstoja daug regionuose mokyklas baigusių abiturientų, todėl jiems ypač svarbi parama pragyvenimui.

Stojančiųjų, dalyvavusių konkurse dėl VF vietos (tik universitetuose, tiek kolegijose) dalis (procentais), gavusi studijų krepšelį (pagal vidurinės mokyklos baigimo vietą)

1	Telšių r. sav.	81,8%	...	...	...
2	Kupiškis	80,4%	.....	Panevėžys	64,0%
3	Anykščiai	80,2%	...	...	...
4	Jonavos r. sav.	80,0%	....	Klaipėda	60,8%
5	Anykščių r. sav.	79,2%	...	...	...
6	Širvintų r. sav.	78,9%	....	Vilnius	56,8%
7	Radviliškio r. sav.	77,9%	...	...	...
8	Plungės r. sav.	77,8%	....	Kaunas	56,4%
9	Molėtų r. sav.	76,8%	...	...	...
10	Naujoji Akmenė	76,4%	....	Šiauliai	55,1%
11	Utenos r. sav.	76,0%	...	...	...
12	Ignalinos r. sav.	75,9%	....	Kelmė	52,1%
13	Skuodo r. sav.	73,9%	....	Trakai	47,4%
14	Rietavas	73,8%			
15	Rokiškis	73,6%			

Duomenų šaltinis: LAMA BPO

Krepšelius gavo tik kiek daugiau nei pusė stojančiųjų, mokyklas baigusių Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje.

Sėkmingiausiai dėl krepšelių konkuruoti universitetuose ir kolegijose sekėsi stojantiems iš Telšių r. sav. (81,8 proc.), tik universitetuose – iš Naujosios Akmenės (61,7 proc.), tik kolegijose – iš Jonavos r. sav. (100 proc.).

Valstybė visa apimtimi finansuoja santykinai daug studijų vietų

2010 m. valstybė finansuos beveik 19 tūkstančių pirmakursių studijas:

- 9,7 tūkstančio universitetuose
- 9,2 tūkstančio kolegijose.

2010 m. mokyklas baigia 40 tūkst. abiturientų

Apie pusę stojančiųjų galės nemokamai studijuoti universitetuose arba kolegijose.

Bakalauro ir profesinio bakalauro studijų vietos 2010 m.

Krypčių grupės	Universitetai	Kolegijos
humanitariniai mokslai	1 132	70
muzika, teatras ir kinas, šokis, rašytinė kūryba	201	114
dailė, dizainas, amatai, architektūra, fotografija, medijos	343	198
verslas ir vadyba	604	2 329
teisė	255	87
švietimas ir ugdymas	800	400
kiti socialiniai mokslai	1 435	650
fiziniai mokslai	1 325	164
gyvybės mokslai, žemės ūkis ir veterinarija	497	411
medicina ir sveikata	626	1 080
technologijos mokslai	2462	3 661

Magistro studijų vietos 2010 m.

Magistro studijų vietų šiemet nemažės, lyginant su pernai, sieks **virš 4 600 vietų**. Tai pasiekta dalį magistro studijų vietų finansuojant ES struktūrinių fondų lėšomis.

Papildomai finansuojamos studijų vietos biomedicinos, fizinių ir technologijos mokslų srityse, sektoriuose, susijusiuose su Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) plėtra

PASKATOS STUDIJŲ KOKYBEI GERĖTI

- GALIMYBĖS NAUJAI ORGANIZUOTI STUDIJAS
- PLATESNIS PASIRINKIMAS STUDIJUOJANTIEMSIEMS
- DIDELĖS INVESTICIJOS Į STUDIJŲ IR MOKYMO BAZĘ
- KVALIFIKACIJOS TOBULINIMAS DĖSTYTOJAMS

Patvirtintos naujos bendrųjų reikalavimų studijoms ir jų baigimui tvarkos.

Jos aukštosioms suteikia didesnę laisvę naudotis savo autonomija, formuoti savo studijų veidą.

Studentams atsiveria platesnės galimybės rinktis studijas bei studijų dalykus, galimybė gauti dvigubą kvalifikacinį laipsnį

Su aukštosiomis mokyklomis pasirašytos 38 sutartys dėl studijų programų atnaujinimo (32,5 mln.lt)

Atsiranda plačios galimybės parengti ir studijuoti jungtinėje studijų programoje (rengiamoje drauge su užsienio aukštosiomis mokyklomis)

Jungtinėms studijų programoms su užsienio šalių aukštosiomis rengti ir kitoms studijų tarptautiškumo skatinimo priemonėms numatyta 56 mln.lt.

Kvalifikacinių laipsnių sąrašas bei studijų sričių ir krypčių sąrašas, taip pat naujas Studijų kryptis sudarančių šakų sąrašas ir Studijų programų kodavimo taisyklės:

- suteikiama galimybė aukštosioms mokykloms teikti kvalifikacinius laipsnius, kurie labai tiksliai įvardins baigtas studijų programas ir įgytas kvalifikacijas
- aukštosiose mokyklose bus galima įgyti iki 700 pavadinimų kvalifikacinių laipsnių – koleginio išsilavinimo profesinio bakalauro ir universitetinio išsilavinimo bakalauro ir magistro pakopų.
- aukštosios mokyklos galės teikti dvigubas tarpkryptines kvalifikacijas. Baigus tokias dvigubas studijas bus įteiktas diplomai, kuriame bus nurodytos pagrindinė ir gretutinė kvalifikacijos.
- naujasis skirstymas yra smulkesnis, konkretesnis, labiau atitinka darbdavių poreikius.
- studijų klasifikatorius atitinka Jungtinėje Karalystėje naudojamą Akademinių dalykų klasifikavimo sistemą
- siekiama, kad Lietuvoje teikiami kvalifikaciniai laipsniai būtų geriau atpažįstami tarptautinėje erdvėje

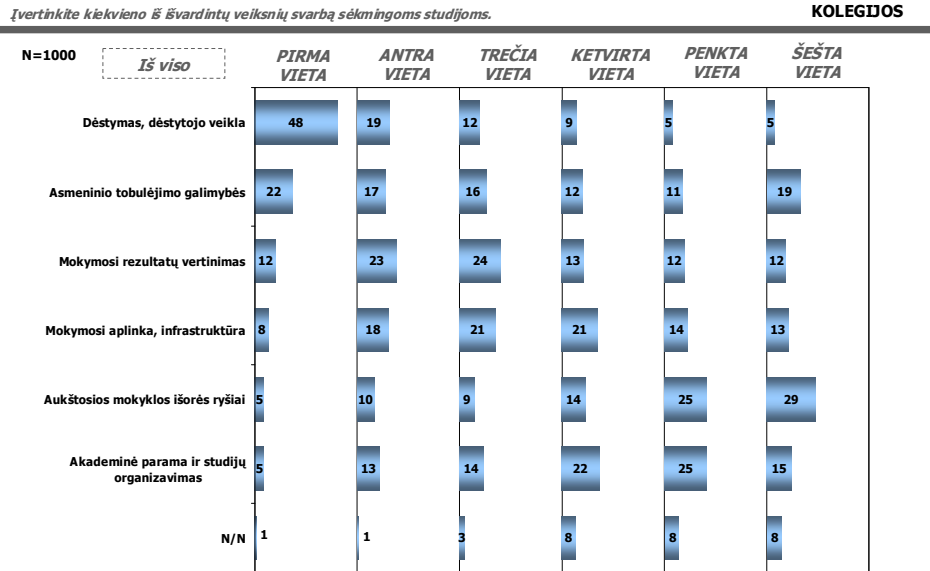
Nauji bendrieji reikalavimai bakalauro studijų programoms – bus lanksčiau organizuojamas darbas universitetuose ir kolegijose:

- aukštosioms mokykloms sudarytos galimybės siūlyti įvairesnes studijų programas, o stojantiejiems – tiksliau pasirinkti studijų kelią.
- studijas orientuos į besimokančiųjų ir rinkos poreikius – jaunimas įgis papildomų žinių ir gebėjimų, kurie leis lanksčiau prisitaikyti prie nuolat kintančios darbo rinkos.
- tokia studijų organizavimo tvarka įtvirtins didesnę aukštųjų mokyklų savarankiškumą rengiant naujas ir tobulinant jau vykdomas programas, taip pat leis organizuoti įvairią kvalifikaciją suteikiančius kursus.
- pokyčiams įgyvendinti bus pasitelktos ES struktūrinių fondų lėšos. Iš jų bus atnaujinamos studijų programos, diegiama europinė studijų kreditų kaupimo ir perkėlimo sistema bei modulinė struktūra, grindžiama studijų rezultatais.

NUMATOMA:

- Iki birželio mėn. patvirtinti naujus **bendruosius reikalavimus magistro studijų programoms;**
- Iki birželio mėn. patvirtinti aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo tvarką ir iki spalio pabaigos **įvykdyti pirmąjį aukštųjų mokyklų vertinimo etapą.**

Studijų sėkmę lemiantys veiksniai (%)

spinter tyrimai

104

Pagal: Lietuvos aukštųjų mokyklų pirmo kurso studentų tyrimas, MOSTA, Spinter tyrimai, 2010 m. balandžio mėn.

Iki 2010 m. vidurio aukštojo mokslo kokybinei pertvarkai bus paskirstyta 415 mln. Lt ES struktūrinių fondų lėšų:

- **22 mln.** bendriesiems projektams, kurie padės kelti studijų kokybę ir įsilieti į tarptautinę akademinę erdvę
- **172 mln.** Lt skiriama aukštosioms mokykloms – kelti dėstytojų kompetencijai, tobulinti studentų praktinius įgūdžius, gerinti studijų sąlygas neįgaliesiems ir kt.
- **220 mln.** Lt aukštųjų mokyklų infrastruktūros atnaujinimui, optimizuojant aukštųjų mokyklų tinklą.

Jau pasirašytos 9 sutartys dėl kolegijų dėstytojų kompetencijų tobulinimo (6,7 mln.lt)

NUMATOMA:

- Skelbti kvietimą universiteto dėstytojų specialiai kvalifikacijai tobulinti

PRIĖMIMO Į AUKŠTĄSIAS MOKYKLAS TVARKA

- KOREGUOJAMAS PRIĖMIMO Į AUKŠTĄSIAS MOKYKLAS ORGANIZAVIMAS
- KEIČIAMOS VALSTYBĖS FINANSUOJAMŲ STUDENTŲ PROPORCIJOS, ATSIŽVELGIANT Į VALSTYBĖS POREIKIUS
- STIPRINAMAS DĖMESYS PEDAGOGINĖMS STUDIJOMS
- KOREGUOJAMA PRIĖMIMO Į MENUS TVARKA

Pagal praeitų metų patirtį koreguojamas priėmimo į aukštąsias mokyklas organizavimas

- Priėmimas į universitetus ir kolegijas vyksta vienu metu. Stojantysis užpildo **vieną prašymo sąrašą**, bendrą kolegijoms ir universitetams
- Stojantieji **prašymus pateikia elektronine forma**, siekiant, kad nesusidarytų eilės paduodant prašymus ir kad padavimo metu nevyktų agitacija:
  - Popierinė prašymų forma išlieka anksčiau studijas baigusiems stojantiesiems
  - Aukštosiose mokyklose lieka informaciniai taškai norintiems konsultuotis
- Stojantiesiems nereikės mokėti registracijos mokesčio

Kiti pokyčiai, atsižvelgiant į praeitų metų patirtį:

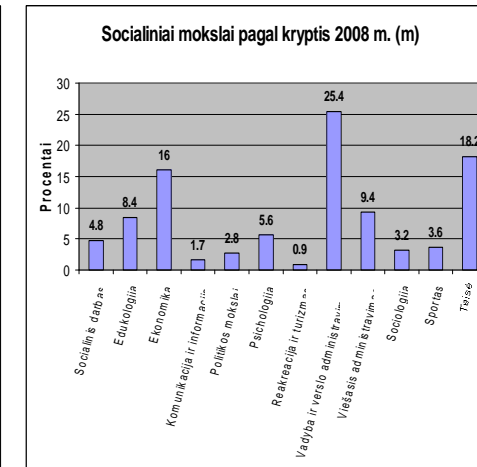
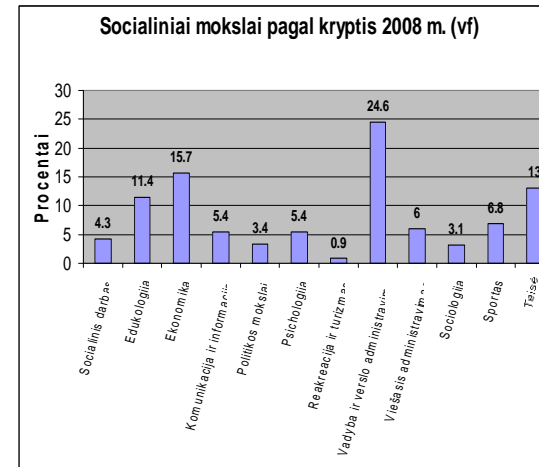
- Stojantysis gali prioriteto tvarka į prašymą įrašyti iki 12 (pernai – iki 32) bet kurių bendrajame priėmime dalyvaujančių aukštųjų mokyklų studijų programų
- Papildomo priėmimo metu negalės į valstybės finansuojamas vietas pretenduoti nedalyvavę pagrindiniame priėmime
- Priėmimas vyks dviem etapais, stojančiajam suteikiant galimybę koreguoti pasirinkimą
- Bendrajame priėmime 2010 m. dalyvaus 44 valstybinės ir nevalstybinės aukštosios mokyklos: 21 universitetas ir 23 kolegijos. Bendrąjį priėmimą į aukštąsias mokyklas organizuoja Lietuvos aukštųjų mokyklų asociacija bendrajam priėmimui organizuoti.

Studijų vietų korekcijos, atsižvelgiant į valstybės poreikį

Atsižvelgiant į praeitų metų stojimą, numatoma, kad bendras studentų skaičius galėtų būti 18 844. Jis priklausys nuo to, kokias kainas už studijas nusistatys aukštosios mokyklos

- Šiomet verslo vadybos ir teisės kryptių grupės išskirtos iš vienos srities, siekiant reguliuoti valstybės finansuojamų vietų skaičių
- Verslo vadybos, teisės kryptių grupių vf vietų skaičius universitetuose ir kolegijose mažinamas atsižvelgiant į ankstesnių metų stojimo tendencijas ir rinkos poreikius
- Pedagoginės programos taip pat patenka į vieną kryptių grupę. Pedagoginių vietų skaičius mažinamas daugiau kaip dvigubai, atsižvelgiant į specialistų poreikio prognozes ir poreikį.

Socialinių mokslų pavyzdys

Teisės ir vadybos studijos 2008 m. išsiskiria iš kitų studijų kryptių dideliu skaičiumi valstybės finansuojamų ir mokančių už savo studijas studentų

Preliminarius valstybės finansuojamų studijų vietų skaičius paskirstytas pagal **11 krypčių grupių** (pernai – pagal 6 sritis):

- Humanitarinių mokslų studijų sritis
  - Meno studijų srities muzikos, teatro ir kino, šokio krypčių grupė
  - Meno studijų srities dailės, dizaino, architektūros, fotografijos, medijų krypčių grupė
  - Socialinių mokslų studijų sritis (išskyrus verslo ir vadybos, teisės, švietimo ir ugdymo krypčių grupes)
  - Verslo ir vadybos krypčių grupė
  - Teisės krypčių grupė
  - Švietimo ir ugdymo krypčių grupė
  - Fizinių mokslų studijų sritis
  - Biomedicinos mokslų studijų srities gyvybės mokslų, žemės ūkio mokslų ir veterinarijos krypčių grupės
  - Biomedicinos mokslų studijų srities medicinos ir sveikatos krypčių grupė
- Technologijos mokslų studijų sritis.

Sprendimai dėl priėmimo į menų studijas

Švietimo ir mokslo ministro įsakymu rugsėjo mėn. sudaryta darbo grupė priėmimo į menus problemoms aptarti. Įgyvendinami grupės siūlymai.

Iki 20 proc. meno studijoms skirtų studijų krepšelių lėšų skiriama grantams (tiksliniam finansavimui):

- Paskelbtas konkursas grantams gauti, universitetai ir kolegijos teikė paraiškas;
- Paraiškas svarstė bendra Švietimo ir mokslo ir Kultūros ministerijos komisija;
- Grantai paskirstyti pagal studijų programų retumą ir nepopuliarumą, aukštųjų mokyklų profilį ir regioninę specifiką, sieki, kad profesoriai ir pripažinti menininkai turėtų galimybę asmeniškai pasirinkti studentus pagal jiems reikšmingiausias kriterijus.

Tikslinio finansavimo būdu pasiūlyta skirti 73 studijų vietas: universitetams 67 vietas, kolegijoms – 6 vietas.

Kitos priemonės:

- Meno studijų srities studijų krepšeliai paskirstyti į dvi studijų krypčių grupes
- Tobulinama stojančiųjų specialiųjų gebėjimų vertinimo formulė, kad būtų daug aiškiau diferencijuojami laikančiųjų egzaminą rezultatai
- Aiškiai apibrėžiami vertinimo kriterijai, o vertinimo komisijų nariai iš anksto apmokyti, kaip vertinti ir kaip yra taikoma vertinimo sistema
- Meno pedagogus rengiančias studijų programas atskirti nuo meno studijų srities studijų programų į atskirą švietimo ir ugdymo krypčių grupę

Stiprinamas dėmesys pedagogų priėmimui ir studijoms:

Patvirtintas naujas Pedagogų rengimo reglamentas
Parengta ir patvirtinta motyvacinio testo tvarka

Priėmimas:

- Mažinamas valstybės finansuojamų vietų skaičius, bet ženkliai didinamas finansavimas vienai studijų vietai
- 2010 m. stojantieji į mokytojų rengimo programas konkuruos tarpusavyje
- Papildomas motyvacinis testas,
- Įstoję į valstybės finansuojamas vietas studentai galės gauti specialią stipendiją. Numatoma, kad 400 Lt stipendiją gaus pusė geriausiųjų

Pedagogų rengimo reglamentas:

- sudaromos galimybės visoms aukštosioms mokykloms pradėti rengti pedagogus.
- išplečiamas pedagogų rengimo modelis, o drauge ir pedagoginių programų įvairovė
- pedagogo kvalifikaciją bus galima įgyti drauge su specialybe ir nepedagoginio profilio aukštojoje mokykloje – studijuojant pagal dalykines programas bakalauro arba magistro pakopoje.
- bus galima įgyti pedagogo kvalifikaciją vienam arba dviems dalykams mokytis ar atlikti papildomam pedagoginiam vaidmeniui, tokiam kaip profesijos konsultanto, karjeros konsultanto ir kt.
- baigusiems pedagogines studijas tai suteiks platesnes galimybes mokykloje pritaikyti žinias.

AUKŠTOSIOS MOKYKLOS ĮGYJA DAUGIAU AUTONOMIJOS

AUKŠTŪJŲ MOKYKLŲ AUTONOMIJOS DIDĖJIMAS NEATSIEJAMAS NUO JŲ ATSAKOMYBĖS IR ATSKAITOMYBĖS,

įtvirtinamos per visuomenės atstovų įtraukimą į valdymą ir veiklos vertinimą

VYKSTA AUKŠTŪJŲ MOKYKLŲ TINKLO PERTVARKA, jungiantis kolegijoms ir universitetams

ES SF lėšomis finansuota 17 projektų, kurių metu bus tobulinamas aukštųjų mokyklų valdymas ir bus vykdomi tarybų narių mokymai (paskirstyta 17 mln. lt)

- Patvirtinti teisės aktai, reglamentuojantys valstybės turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise tvarkas.
- Patvirtintos tvarkos, pagal kurias sudaromi nauji aukštųjų mokyklų valdymo organai, į juos įtraukiant ne tik akademinės bendruomenės, bet ir plačiosios visuomenės atstovus.
- Valstybinės aukštosios mokyklos persitvarkys iš biudžetinių įstaigų į viešąsias iki 2011 m. gruodžio 31 d.

Aukštosios mokyklos pradėjo persitvarkymą:

Pirmoji aukštoji mokykla, persitvarkiusi pagal mokslo ir studijų pertvarkos principus – Mykolo Romerio universitetas. Patvirtinta nauja šio universiteto taryba, išrinktas rektorius.

Patvirtintas Šiaulių kolegijos statutas. Naujų statutų projektus jau pateikė ar statutus derina Vytauto Didžiojo universitetas, Sveikatos mokslų universitetas, Klaipėdos universitetas, Lietuvos kūno kultūros akademija, Vilniaus dailės akademija, Utenos, Marijampolės, Panevėžio, Žemaitijos, Alytaus, Vilniaus, Kauno kolegijos.

- Lietuvos Respublikos Seimas pritarė **Kauno medicinos universiteto ir Lietuvos veterinarijos akademijos** jungimuisi.
- Po jungimosi procesų 2009-2010 m. iš 5 kolegijų liko 2.

Numatoma, kad jau iki šių metų pabaigos bus persitvarkiusi didžioji dalis aukštųjų mokyklų

Siekdamos kuo paprastesnio ir efektyvesnio valdymo aukštosios mokyklos planuoja jungtis tarpusavyje, kitos - sulieti savo padalinius ar pakeisti jų juridinį statusą.

ES lėšų investicijos į universitetų ir kolegijų plėtrą ir optimizavimą:

- sprendimas finansuoti Kauno medicinos universitetą ir Lietuvos veterinarijos akademijos susijungimą bei jų pagrindu Sveikatos universiteto įkūrimą (50 mln. lt)
- vertinamos 8 paraiškos, pateiktos universitetų vidinei restruktūrizacijai ir optimizavimui (bus paskirstyta 50 mln. lt)
- numatoma finansuoti 7 projektus, susijusius su kolegijų vidine optimizacija ir rekonstrukcija (pasirašyta 1 sutartis, paskirstyta 55,15 mln.lt)

IŠSAKOMA KRITIKA

neva Mokslo ir studijų įstatyme įtvirtintas valdymo **modelis siaurina aukštųjų mokyklų autonomiją** ir pažeidžia LR Konstituciją.

Tokiai kritikai nėra pagrindo:

Ministras Pirmininkas 2009 m. lapkričio 24 d. sudarė tarpinstitucinę darbo grupę, kuri buvo įpareigota pateikti išvadas dėl Konstitucinio Teismo (KT) išaiškinimų, susijusių su aukštųjų mokyklų autonomija ir valdymo reguliavimu. Grupės Pateiktoje išvadoje teigiama, kad:

- Mokslo ir studijų įstatyme įtvirtintas aukštųjų mokyklų valdymo modelis, vadovaujantis KT išaiškinimu, nepažeidžia konstitucinės aukštųjų mokyklų autonomijos ir keisti galiojantį įstatymą pagrindo nėra.
- Kaip 2009 m. spalio 28 d. išaiškino Konstitucinis Teismas, įstatymas gali nustatyti aukštųjų mokyklų organizacinės ir valdymo struktūros pagrindus nepaneigdamas aukštųjų mokyklų autonomijos principo. Įstatyme numatyti tik specialaus teisinio reguliavimo pagrindai, kuriais remiantis konkrečius reguliavimo aspektus nusistato pačios aukštosios mokyklos.
- Mokslo ir studijų įstatyme įtvirtinti aukštosios mokyklos valdymo principai užtikrina, kad akademinė bendruomenė turi esminę galią priimančią sprendimus. Aukštosios mokyklos taip pat gali siūlyti kandidatus į „išorinius“ tarybos narius. Tokia nuostata gali būti numatyta konkrečios aukštosios mokyklos statute.
- Tarybos sudarymo, atskaitingumo ir sprendimų priėmimo principai užtikrina, kad šios institucijos veikloje akademinė bendruomenė turi esminę galią sprendimų priėmimui.

PASKATOS KOKYBIŠKAM MOKSLUI PLĒTOTIS

- SUTELKTAS MOKSLINIŲ TYRIMŲ INSTITUTŲ TINKLAS
- MOKSLINĖS VEIKLOS VERTINIMAS – TARPTAUTINIAM LYGIUI
- DIDINAMA MOKSLINĖS VEIKLOS KONKURSINIO FINANSAVIMO DALIS

Numatoma, kad įgyvendinus reformą 2020 m. į mokslinių tyrimų ir eksperimentinę plėtrą bus investuojama **2 proc.** nuo BVP, šiuo metu – **0,8**

Pertvarkant institutus telkiamas Lietuvos mokslo potencialas kuriant paskatas mokslo proveržiui

Iki pertvarkos buvo 45 mokslo institutai (įstaigos). Suformuota 11 valstybės mokslinių tyrimų institutų.

Jungiant kelis institutus suformuoti **5 mokslinių tyrimų centrai:**

- **Inovatyvios medicinos centras** sujungus VU Imunologijos institutą ir VU Eksperimentinės ir klinikinės medicinos institutą;
- **Gamtos tyrimų centras** sujungus VU Ekologijos institutą, Geologijos ir geografijos institutą bei Botanikos institutą;
- **Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centras** sujungus Lietuvos žemdirbystės institutą, Lietuvos sodininkystės ir daržininkystės institutą, Lietuvos miškų institutą;
- **Lietuvos socialinių tyrimų centras** sujungus Socialinių tyrimų institutą ir Darbo ir socialinių tyrimų institutą;
- **Fizinių ir technologijos mokslų centras** sujungus Chemijos institutą, Fizikos institutą ir Puslaidininkų fizikos institutą;

Pertvarkyti lituanistiniai ir specializuoti institutai, jiems suformulavus konkrečias mokslinių tyrimų kryptis.

Lituanistiniai institutai:

- **Lietuvių kalbos institutas;**
  - **Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas;**
  - **Lietuvos istorijos institutas;**
  - **Lietuvos kultūros tyrimų institutas;**
- Specializuoti institutai:
- **Lietuvos energetikos institutas;**
  - **Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas.**

Likviduotos 4 valstybės mokslo įstaigos, 1 pertvarkyta į biudžetinę įstaigą. **14 universiteto mokslo institutų integruoti į universitetus**

Pakeistas ir tobulinamas mokslo veiklos finansavimas:

Padidinta konkursinio finansavimo dalis.

- Bazinio finansavimo dalies santykis su konkursiniu sudaro 60/40 proc., kitais metais numatoma 50/50 proc.

Daugiau lėšų nacionalinėms programoms.

- Nacionalinėms ir kitoms iš biudžeto per Lietuvos mokslo tarybą finansuojamoms programoms skirta 49 mln. lt

Nacionalinės mokslo programos

Nacionalinės mokslo programos – viena iš programinio konkursinio mokslinių tyrimų projektų finansavimo priemonių. Nacionalinių mokslo programų rengimo ir vykdymo tvarką reglamentuoja Nacionalinių mokslo programų nuostatai.

LRV patvirtintas Nacionalinių mokslo programų sąrašas:

Programa	Numatomos lėšos 2010 metais (mln. Lt.)	Dabartinis statusas
Socialiniai iššūkiai nacionaliniam saugumui	3,5 (iš viso 2010-2013 m. - 10,9)	Patvirtinta ir pradėta įgyvendinti
Valstybė ir tauta: paveldas ir tapatumas	3,04 (iš viso 2010-2014 m. – 18,88)	Patvirtinta ir pradėta įgyvendinti
Ateities energetika	4,487	Parengtas projektas
Lėtinės neinfekcinės ligos	4,487	Parengtas projektas
Lietuvos ekosistemos: klimato kaita ir žmogaus poveikis	4,486	Parengtas projektas
Sveikas ir saugus maistas	-	Rengiamas projektas

2009 m. pirmą kartą Lietuvoje mokslo (menų) darbai įvertinti ne vien formaliai, bet ir ekspertiškai.

2008 m. atlikti mokslo veikla buvo vertinama pagal pakoreguotą mokslo (meno) darbų vertinimo tvarką.

- 2009 m. gruodžio mėn. sudaryta darbo grupė tvarkai tobulinti. Atsižvelgiant į vertinimo patirtį rengiami pasiūlymai, numatoma naują tvarką patvirtinti gegužės pabaigoje

Kitas mokslo darbų vertinimas vyks 2011 m.

NUMATOMA:

- Parengti mokslinių tyrimų institutų išorinio vertinimo tvarką
- Tobulinti tvarką, pagal kurią skiriamos bazinio finansavimo lėšos mokslinių tyrimų institutams ir universitetams

Finansuojant mokslinius tyrimus bus laikomasi principų:

- Mokslinė veikla atitinka aukščiausią tarptautinį lygį
- Taikomoji veikla orientuojama į didelę pridėtinę vertę
- Garantuojama pastovi bazinio finansavimo dalis

KURIAMI INTEGRUOTI MOKSLO, STUDIJŲ IR VERSLO CENTRAI (SLĒNIAI)

- PADĖTAS PAGRINDAS SLĒNIŲ VALDYMOI IR STEBĖSENAI SISTEMA
- PASIRAŠYTOS SLĒNIŲ PROJEKTŲ SUTARTYS
- KURIAMOS PASKATOS MOKSLO IR VERSLO BENDRADARBIAVIMUI

PADĖTAS PAGRINDAS SLĒNIŲ VALDYMOI IR STEBĖSENAI SISTEMA

- Sudaryta Slėnių stebėsenos taryba
- Patvirtintos 4 jungtinių tyrimų programos, jų tikslas – SF lėšų mokslui panaudojimo koordinavimas:
  - Inžinerijos ir informacinių technologijų;
  - Medžiagų mokslo, fizikinių ir cheminių technologijų;
  - Biomedicinos ir biotechnologijos;
  - Gamtos išteklių ir žemės ūkio.
- Paskelbtas tarptautinis konkursas Slėnių stebėsenos grupei atrinkti:

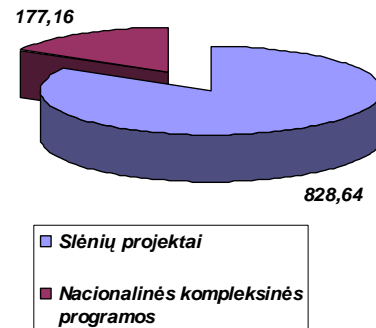
2010 m. balandžio viduryje paskelbtas tarptautinis viešųjų pirkimų konkursas Slėnių stebėsenos grupės funkcijoms atlikti, t.y. vykdyti Slėnių projektų ir JTP stebėseną bei teikti pagalbą Slėnių priežiūros tarybai, ŠMM, Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centrui reikalingą sprendimams dėl Slėnių projektų ir JTP plėtros, finansavimo ir įgyvendinimo priimti.

Paskirstyta ES struktūrinė parama Slėnių projektams ir Nacionalinėms kompleksinėms programoms (mln. Lt)

Paskirstytos lėšos:

14 slėnių projektų
12 Nacionalinių kompleksinių
programų

* ERPF – 904,41 mln. Lt, ESF – 101,39 mln. Lt

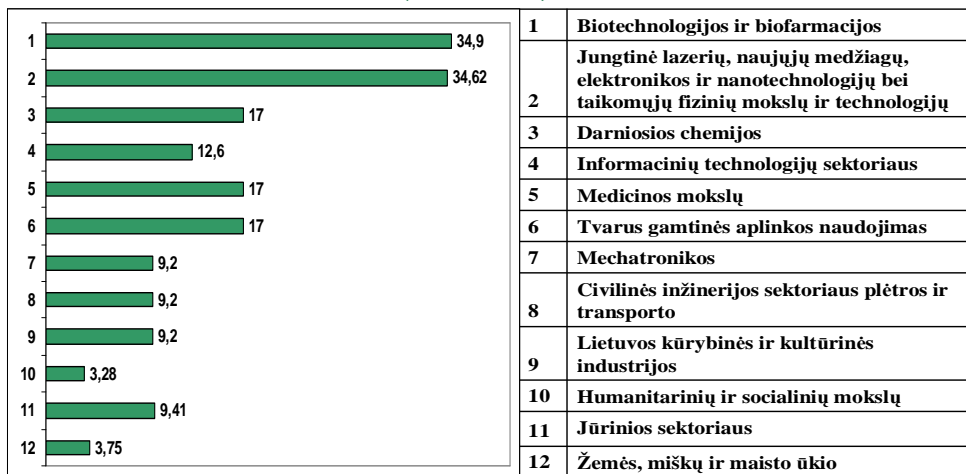
Pasirašyta 14 slėnių projektų finansavimo ir administravimo sutarčių (viso ~907 mln.Lt):

- Jūrinio slėnio branduolio sukūrimas ir studijų infrastruktūros atnaujinimas (JŪRA) – 89,181 mln. Lt.;
- Informacinių technologijų atviros prieigos centro sukūrimas – 5,4 mln. Lt.;
- Tarptautinės prieigos lazerinio komplekso „NAGLIS“ sukūrimas – 11,43 mln. Lt.;
- Nacionalinio atviros prieigos MTEP centro sukūrimas KTU-e – 117,257 mln. Lt.;
- „Santakos“ slėnio Naujausių farmacijos ir sveikatos technologijų centro sukūrimas – 53 mln. Lt.;
- VGTU Civilinės inžinerijos mokslo centro plėtra – 18,9 mln. Lt.;
- Jungtinio gamtos tyrimų centro (JGTC) įkūrimas – 15,030 mln. Lt.;
- Maisto mokslo ir technologijų MTEP infrastruktūros plėtra ir mokslinio potencialo konsolidacija – 8,4333 mln. Lt.;
- Nacionalinio fizinių ir technologijos mokslų centras – 200,3 mln. Lt.;
- Gyvūnų sveikatingumo, mitybos ir gyvūninių žaliavų mokslo ir studijų infrastruktūros plėtra – 30,303 mln. Lt.;
- Agrobiotechnologijų, miškininkystės, biomasės energetikos, vandens ir biosistemų inžinerijos MTEP centrų, aukštojo mokslo studijų ir susijusių infrastruktūros plėtra bei mokslo ir studijų institucijų reorganizavimas – 80,289 mln. Lt.;
- Nacionalinio atviros prieigos Ateities energetikos technologijų mokslo centro sukūrimas – 22,5 mln. Lt.;
- Jungtinio Gyvybės mokslų centro sukūrimas – 125,37 mln. Lt.;
- Jungtinio inovatyvios medicinos centro įsteigimas – 51,229 mln. Lt..

Patvirtintos nacionalinės kompleksinės programos (NKP) – slėnių veiklos turinys

NKP pagrindu bus plėtojami 34 projektai, kurių įgyvendinimui numatyta skirti iki **177,16 mln. Lt**

Nacionalinių kompleksinių programų lėšos (mln. Lt)

PASKATOS MOKSLUI IR VERSLUI BENDRADARBIAUTI

Intelektinės nuosavybės apsauga

Patvirtintos Rekomendacijos Lietuvos mokslo ir studijų institucijoms dėl teisių, atsirandančių iš intelektinės veiklos rezultatų, (švietimo ir mokslo ministro 2009 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. ISAK-2462 (Žin., 2009, Nr. 145-6470))

- Projektą rengė darbo grupė, sudaryta iš: Biotechnologijos instituto, Kultūros ministerijos, KTU Inovacijų skyriaus, Lietuvos pramoninkų konfederacijos, LURK Mokslo komiteto, Švietimo ir mokslo ministerijos, Teisingumo ministerijos, Ūkio ministerijos, Valstybinio patentų biuro, VU Medžiagotyros ir taikomųjų mokslų instituto, VU Teisės fakulteto, Žinių ekonomikos forumo Intelektinės nuosavybės komiteto atstovų.

Rekomendacijos – tai konsultacinio pobūdžio vadovas, nustatantis Lietuvos mokslo ir studijų institucijoms gaires teisių, atsirandančių iš intelektinės veiklos rezultatų, valdymo, naudojimo ir disponavimo klausimais.

NKP veiklos	Lėšos (mln.Lt)
Studijų programų (I, II pakopos) plėtra	iki 48,01
Mokslininkų ir kitų tyrėjų ugdymas ir mobilumo skatinimas	iki 53,38
Bendrosios mokslo ir studijų infrastruktūros stiprinimas	iki 75,77

Rekomendacijų siūlymai

- Mokslo ir studijų institucijai siūlytina įtraukti IN politiką į ilgalaikę institucijos strategiją, numatyti jos įgyvendinimo mechanizmą ir priemones, sklaidos būdus, stebėseną ir vertinimą.
- Mokslo ir studijų institucijoms rekomenduojama pagal poreikį ir galimybes paskirti už intelektinės nuosavybės klausimus atsakingą asmenį, įsteigti struktūrinį institucijos padalinį, arba deleguoti intelektinės nuosavybės valdymo funkcijas atskiram subjektui – technologijų perdavimo centrui.

Rekomendacijos mokslo ir studijų institucijoms bus ypač aktualios universitetams persitvarkius į viešąsias įstaigas, verslui ir mokslo institucijoms ėmus aktyviai bendradarbiauti slėniuose.

NUMATOMA:

- patvirtinti Tipinių atviros prieigos centrų valdymo reglamentą;
- atnaujinti Tipinius mokslo ir technologinių parkų nuostatus;
- patvirtinti tvarką, įgalinančią įvertinti ir specialiame registre registruoti nevalstybinius mokslinių tyrimų institutus.

LAUKIANTYS IŠŠŪKIAI 2010-2011 M.

- Tolesnė mokslo ir studijų sistemos pertvarkos stebėseną, išryškėjusių trūkumų taisymas;
- Skaidrus ir efektyvus reformai numatytų ES SF lėšų įsisavinimas – priežiūra ir vertinimas;
- Aukštųjų mokyklų savivaldos įgyvendinimas – skatinant vidinius kokybės kūrimo ir kokybės užtikrinimo procesus;
- Mokslo tyrimų orientavimas į aukščiausią tarptautinį lygį;
- Paskatų mokslo ir verslo bendradarbiavimui kūrimas

Pasaulio banko ekspertų požiūriu (PB ekspertų rekomendacijos Mokslo tyrimų ir eksperimentinės plėtros (MTEP) ir inovacijų srityje, 2009 m. kovas), siekiant įveikti Lietuvos silpnybes, yra būtina:

Didinti mokslo sistemos priežiūros ir valdymo pajėgumus

- Lietuvos mokslo taryba turėtų parengti nuoseklią MTEP ir inovacijų sistemos strategiją.
- Didesnis dėmesys Vyriausybės remiamų MTI veiklos sričių stebėsenai ir vertinimui.
- Vyriausybės įgyvendinimo pajėgumų MTEP ir inovacijų srityje stiprinimas.
- Lietuvos mokslinės bazės stiprinimas. MTEP darbuotojų rengimo stiprinimas.
- MTEP finansavimo sistemos reformavimas siekiant stiprinti konkurenciją ir atskaitomybę.
- Valstybinių mokslinių tyrimų institutų sujungimas ir studijų bei mokslinių tyrimų integracija.

Stiprinti viešųjų ir privačių MTEP sąsajas

- Didesnės paskatos viešosioms ir privačioms sąsajoms.
- Finansavimo priemonių, stiprinančių valstybinio ir privataus mokslinių tyrimų sektorių bendradarbiavimą, kūrimas.

Stiprinti inovacinius verslo pajėgumus

- Privataus sektoriaus MTEP veiklos stiprinimas.
- Didesnis dėmesys žinių teikimo paslaugoms menkų technologijų įmonėms.

Įgyvendinant Mokslo ir studijų įstatymą priimti vykdomi žingsniai, kurie sudaro pagrindą šioms silpnybėms įveikti

PASAULIO BANKO EKSPERTAI JAU PRIPAŽINO VYKSTANČIŲ POKYČIŲ SVARBĄ:

„Švietimo ir mokslo ministerija pateikė visaapimančią aukštojo mokslo reformą, kuri numato keisti daugelį išvardytų trūkumų. Pagrindiniai reformos elementai yra naujas teisinis statusas, kuris universitetams suteikia daugiau autonomijos, nauja universitetų valdymo sistema, per profesionalias tarybas, pokytis nuo finansuojamų vietų konkrečiuose universitetuose į bakalauro lygio „krepšelių“ finansavimą pagal pasirinkimą, aiškesni universitetų akreditavimo kriterijai, didesnis stipendijų prieinamumas bei nauja bankų teikiamų studentų paskolų programa. Šie pasiūlyti pokyčiai sukurs svarbias ilgalaikes paskatas efektyvumui ir kokybei. Rekomenduojama, kad šioms pasiūlytomis reformoms būtų pritarta ir jos būtų įgyvendintos.“

(2009 m. birželio mėn. paskelbtas Pasaulio Banko aplinkraštis „Lithuania. Social Sectors Public Expenditure Review“)

ŽENGTI RYŽTINGI ŽINGSNIAI VEDA LIETUVOS MOKSLO IR STUDIJŲ ATGIMIMO LINK!